



Bij wegbermen zonder dekking en in open gebieden ontbreken waarnemingen van vleermuizen. Foto Gerard Smit

Verbreiding onderzoek noodzakelijk?

Randeffecten van snelwegen op vleermuizen

In Nederland wordt jaarlijks aanzienlijk geïnvesteerd in vleermuisonderzoek in het kader van de aanleg en verbreding van rijkswegen. Doel van dit onderzoek is het verminderen of voorkomen van schade aan vleermuizen. Wanneer sprake is van verschillende tracé-opties moet gekozen worden voor de minst schadelijke optie. Maar weten we eigenlijk wel goed genoeg wat voor effect rijkswegen hebben op vleermuizen?

Martijn Boonman en Gerard Smit

Rijkswaterstaat heeft in 2004 in samenwerking met de Zoogdierverseniging een brochure opgesteld over de aard van effecten van wegen op vleermuizen en welke maatregelen nodig zijn om schade te beperken (zie 'Verder lezen'). Over de omvang van effecten is echter nog weinig bekend. In de brochure staat de barrièrewerking van wegen door het doorsnijden van vliegroutes centraal. Het vleermuisonderzoek in het kader van de aanleg en verbreding van rijkswegen lijkt zich in toenemende mate op dit aspect te concentreren. Mede omdat alleen essentiële foerageergebieden

van vleermuizen beschermd zijn, krijgen randeffecten als gevolg van verstoring minder aandacht. De vraag is of dit terecht is.

Effecten van rijkswegen De effecten die rijkswegen hebben op vleermuizen worden overzichtelijk beschreven in een Engels rapport uit 2008 (zie 'Verder lezen'). Er is allereerst sprake van verlies van habitat omdat bijvoorbeeld bos gekapt wordt om plaats te maken voor asfalt (ruimtebeslag). Er worden vleermuizen doodgereden door het verkeer en rijkswegen vormen

een barrière waardoor leefgebieden van vleermuizen versnipperen. Ten slotte zijn er randeffecten te verwachten. Met randeffecten bedoelen we hier veranderingen in de geschiktheid van het leefgebied van vleermuizen rondom rijkswegen door de emissie van geluid, wegverlichting, door verkeer gevoerde verlichting, uitlaatgasen of (visuele) verontrusting. Net zoals de dichtheden van veel soorten broedvogels lager zijn op korte afstand van rijkswegen kunnen ook vleermuizen verjaagd worden door licht en geluid van rijkswegen. Terwijl er over de barrièrewerking van rijkswegen